

Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (obecné informace)

Zásady a cíle vzdělávání

- Rovný přístup ke vzdělání bez jakékoli diskriminace
- Zohledňování vzdělávacích potřeb jednotlivce
- Vzájemná úcta, respekt, solidarita a důstojnost
- Všeobecný rozvoj osobnosti s důrazem na poznávací, sociální, morální, mravní a duchovní hodnoty

Práva dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami

- Právo na vzdělávání o obsahu, formách a metodách odpovídajících potřebám a možnostem těchto osob, včetně hodnocení, přijímání a ukončování vzdělávání
- Právo na vytvoření podmínek pro vzdělávání
- Právo na poradenskou pomoc školy
- Právo na pomoc školského poradenského zařízení
- Právo na bezplatné užívání speciálních učebnic, speciálních didaktických a kompenzačních pomůcek, poskytovaných školou
- Právo na vzdělávání alternativními komunikačními prostředky (dorozumívání prostřednictvím znakové řeči, psaní Braillovým písmem a náhradních způsobů dorozumívání)
- Možnost prodloužení vzdělávání středního a vyššího ředitelem školy

Vymezení dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami

- Osoba se speciálními vzdělávacími potřebami je osoba se zdravotním postižením, zdravotním či sociálním znevýhodněním
- Zdravotní postižení je postižení mentální, tělesné, zrakové, sluchové, vady řeči, autismus, souběžné postižení více vadami, vývojové poruchy učení nebo chování
- Zdravotní znevýhodnění je zdravotní oslabení, dlouhodobá nemoc, nebo zdravotní poruchy vedoucí k poruchám učení a chování
- Sociální znevýhodnění - rodinné prostředí s nízkým socioekonomickým statutem, nařízená ústavní či ochranná výchova, postavení azylanta či uprchlíka

Zařazení do speciálního vzdělávání

- Speciální vzdělávání se poskytuje žákům u nichž byly speciální vzdělávací potřeby zjištěny na základě speciálně pedagogického, popřípadě psychologického vyšetření školským poradenským zařízením, nebo odborným zdravotnickým pracovištěm s tím, že výsledné doporučení vystavuje školské poradenské zařízení
- Speciální vzdělávání se poskytuje i žákům zařazeným do škol zřízených při školských zařízeních pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy

Formy speciálního vzdělávání

- Individuální integrace
  - v běžné škole (je upřednostňováno, pokud má škola podmínky)
  - ve speciální škole pro jiné postižení
- Skupinová integrace
  - ve třídě či oddělení běžné školy
  - ve třídě či oddělení speciální školy
- Vzdělávání v samostatné škole pro žáky se zdravotním postižením (speciální škola)
- Kombinací všech tří výše popsaných forem

VŠE JE PODMÍNĚNO SOUHLASEM ZÁKONNÝCH ZÁSTUPCŮ

Organizace speciálního vzdělávání

- Forma a obsah je upravována podle potřeb žáka
- Speciální vzdělávání a podporu zabezpečuje škola
- Ve speciální škole, třídě či oddělení lze zařadit žáky dvou a více ročníků
- Ve třídách, odděleních a skupinách pro žáky s těžkým zdravotním postižením mohou zabezpečovat výchovně vzdělávací činnost souběžně 3 pedagogičtí pracovníci, z nichž 1 je asistent pedagoga
- Pro přípravu na vzdělávání dětí s těžkým mentálním postižením, více vadami nebo autismem lze zřídit přípravný stupeň základní školy speciální

Organizace speciálního vzdělávání

- Diagnostický pobyt může předcházet zařazení žáka ve škole, do níž má být zařazen, a to v délce 2 až 6 měsíců.
- Přezkoumání zařazení žáka do režimu speciálního vzdělávání dojde-li k významné změně jeho speciálních vzdělávacích potřeb provede školské poradenské zařízení, a případně navrhne úpravu tohoto režimu.
- Nezařazení žáka se zdravotním postižením do některé z forem speciálního vzdělávání ředitel běžné školy nebo ředitel speciální školy, oznámí zákonnému zástupci, krajskému úřadu a obci, v níž má žák trvalý pobyt

Rámcové vzdělávací programy a školní vzdělávací programy

- Stanovení konkrétních cílů, forem a délky a povinného obsahu vzdělávání
- Programy musí odpovídat nejnovějším poznatkům o účinných metodách a organizaci vzdělávání přiměřeně věku a rozvoji dítěte
- Stanoví popis materiálních, personálních, ekonomických a bezpečnostních podmínek za nichž se vyučování uskutečňuje

Individuální vzdělávací plán

- Je vypracován ve spolupráci se školským poradenským zařízením a zákonným zástupcem žáka nebo zletilým žákem zpravidla před nástupem žáka do školy,

nejpozději však 1 měsíc po nástupu žáka do školy nebo po zjištění speciálních vzdělávacích potřeb žáka

- Může být doplňován a upravován v průběhu celého školního roku podle potřeby
- Za zpracování odpovídá ředitel školy
- Seznámení zákonného zástupce žáka nebo zletilého žáka s individuálním vzdělávacím plánem provede ředitel školy
- Sledování dodržování postupů a vyhodnocování opatření stanovených v individuálním vzdělávacím plánu provádí školské poradenské zařízení, to poskytuje žákovi, škole i zákonnému zástupci žáka poradenskou podporu
- Stanoví se především pro
  - individuálně integrovaného žáka
  - žáka s hlubokým mentálním postižením
  - případně pro žáka skupinově integrovaného nebo žáka speciální školy
- Vychází z
  - školního vzdělávacího programu příslušné školy
  - závěrů psychologického a speciálně pedagogického vyšetření školského poradenského zařízení
  - vyjádření registrujícího pediatra či jiného odborného lékaře nebo dalšího odborníka (např. kliničtí psychologové, logopedi, bylo-li dítě v jejich dlouhodobé péči)
  - vyjádření zákonného zástupce či zletilého žáka

Podpůrná opatření při speciálním vzdělávání

- speciální metody, formy a postupy
- speciální učebnice
- didaktické materiály
- kompenzační pomůcky
- rehabilitační pomůcky
- zařazení předmětů speciálně pedagogické péče
- snížené počty žáků ve třídě, v oddělení, ve studijní skupině
- služby asistenta pedagoga
- další možné úpravy podle individuálního vzdělávacího plánu
- poskytování pedagogicko-psychologických služeb

Asistent pedagoga

- Hlavní činnosti
  - pomoc žákům při přizpůsobení se školnímu prostředí
  - pomoc pedagogickým pracovníkům školy při výchovné a vzdělávací činnosti
  - pomoc při komunikaci se žáky, při spolupráci se zákonnými zástupci a komunitou, z níž žák pochází
- Asistent pedagoga je zaměstnancem školy a ředitel školy pro zřízení této pracovní pozice žádá svého zřizovatele

Školy pro děti, žáky a studenty se speciálními vzdělávacími potřebami

- Pro osoby se zdravotním postižením se souhlasem kraje (vyjma škol zřizovaných ministerstvem) zřizují

- samostatné školy s upraveným ŠVP
- v rámci běžných škol (i mateřských škol)
- jednotlivé (speciální) třídy
- oddělení
- studijní skupiny
- základní školy speciální (se ŠVP upraveným dle příloh RVP pro mentálně postižené, autisty a žáky s kombinovaným postižením)
- Ředitel může zřídit se souhlasem zřizovatele funkci asistenta pedagoga

Školská poradenská zařízení

- Zajišťují činnosti a služby pro děti, žáky, studenty a jejich zákonné zástupce, školy, školská zařízení . Radíme sem:
  - speciálně pedagogické
  - pedagogicko-psychologické
  - preventivně-výchovné
  - informační
  - diagnostické
  - poradenské
  - metodické
  - napomáhají při volbě vhodných vzdělávacích postupů
- Spolupracují s orgány sociálně právní ochrany, zdravotnickými zařízeními, soudy aj.